

Łódź, dnia lutego 2009 r.

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA w Ł o d z i
ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź 7
tel. 683-11-00 (fax) 683-11-29 skr. poczt. 243

P/08/116
LLO-410-01-01/09

P a n
Jan WIERUSZEWSKI
Burmistrz Opoczna

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi skontrolowała w Urzędzie Miejskim w Opocznie² realizację Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, zwanego w dalszym ciągu „Programem” lub „KPOŚK”, w aglomeracji Opoczno w latach 2006 - 2008 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 20 stycznia 2009 r. - Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działania Urzędu w zakresie realizacji zadań określonych w KPOŚK dla aglomeracji Opoczno.

Przyjęte w Programie zadania w zakresie budowy sieci kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków nie były w pełni realizowane.

1. Przystąpienie Gminy Opoczno do KPOŚK, Urząd zgłosił przesyłając Wojewodzie Łódzkiemu w dniu 9 grudnia 2002 r. „Ankietę o stanie środowiska i zamierzonych, dotyczących realizacji przez gminę, przedsięwzięć w zakresie wyposażenia terenów

¹ Dz. U. z 2007 r., Nr 231., poz. 1701 ze zm.

² zwanego dalej „Urzędem”

zabudowanych i przeznaczonych pod zabudowę, w zbiorcze sieci kanalizacyjne i oczyszczalnie ścieków komunalnych”.

W ankiecie tej podano m.in., że planuje się wybudować 132 km sieć kanalizacji sanitarnej z 61 przepompowniami i 2.974 przyłączami dla zapewnienia obsługi w zakresie odprowadzania ścieków z 38 miejscowości (na 39 leżących w granicach administracyjnych Gminy).

W KPOŚK (aktualizacja z maja 2005 r.) dla aglomeracji Opoczno określono m.in. w latach 2005-2015 budowę 33,5 km sieci kanalizacji sanitarnej (z tego 18,2 km do 2010 r.) i nowej oczyszczalni ścieków w Mroczkowie. Koszt wykonania tych zadań oszacowany został na kwotę 52.133 tys. zł.

Aglomeracja Opoczno wyznaczona rozporządzeniem nr 44/07 Wojewody Łódzkiego z dnia 28 września 2007 r. obejmowała 38 miejscowości o równoważnej liczbie mieszkańców 30.813 (RLM) wraz z oczyszczalniami ścieków zlokalizowanymi w: Antoniowie, Bielowicach, Janowie Karwickim, Kruszewcu, Libiszowie i Opocznie. W uzasadnieniu rozporządzenia podano m.in., że planowane jest wybudowanie w aglomeracji łącznie 84 km sieci kanalizacyjnej oraz utworzenie 6 zlewni z oddzielnymi systemami kanalizacji zbiorczej zakończonej oczyszczalniami ścieków, a także zwiększenie w istniejącej oczyszczalni ścieków w Opocznie jej przepustowości z 7.500 m³/d do 9.500 m³/d. Zasadność utworzenia tej aglomeracji zakwestionował Minister Środowiska (pismo z dnia 22 października 2007 r.) stwierdzając, że obszary przewidziane do skanalizowania w gminie Opoczno nie są wystarczająco zwarte, aby utworzyć na jej terenie jedną aglomerację z sześcioma oczyszczalniami ścieków i zaproponował aby na terenie gminy utworzyć przynajmniej dwie aglomeracje. W dniu 19 sierpnia 2008 r. Wojewoda Łódzki wyznaczył rozporządzeniem nr 22/08 „aglomerację Miasta – zlewnia Opoczno” i rozporządzeniem nr 23/08 „aglomerację Gminy Opoczno – zlewnia Libiszów i Mroczków”. Na potrzeby pierwszej z tych zlewni zaplanowano wybudowanie 42,2 km sieci kanalizacji sanitarnej a na potrzeby drugiej - 13 km.

2. Urząd nie był należycie przygotowany organizacyjnie do zapewnienia prawidłowej i terminowej realizacji Programu. W Regulaminie Organizacyjnym Urzędu nie określono komórek organizacyjnych lub stanowisk odpowiedzialnych za realizację Programu. Nie wyznaczono także osób nadzorujących lub koordynujących przebieg jego wykonania. Zdaniem NIK, brak właściwego nadzoru skutkowało nierzetelnym sporządzaniem sprawozdań z realizacji Programu przekazywanych, stosownie do dyspozycji art. 43 ust. 3. Prawa wodnego, Wojewodzie Łódzkiemu.

W sprawozdaniach tych błędnie podawano liczbę mieszkańców korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej, a także ilość ścieków odprowadzonych zbiorczym systemem kanalizacyjnym do oczyszczalni.

3. Urząd nie podjął skutecznych działań dla zapewnienia realizacji Programu m.in. nie wyegzekwował od wykonawcy opracowania dokumentacji projektowej dla modernizacji oczyszczalni ścieków w Opocznie, której termin wykonania upłynął 30 sierpnia 2006 r. Działania dyscyplinujące Urzędu ograniczyły się do 13-to krotnych wezwań kierowanych do projektanta o wywiązanie się z warunków umowy.

Dopiero w dniu 29 grudnia 2008 r., Pan Burmistrz poinformował wykonawcę o odstąpieniu od umowy, a także wezwał do zapłaty kar umownych w kwocie 223.845,60 zł. Urząd nie wyegzekwował również od innej firmy projektowej wykonania w terminie (do 11 września 2007 r.) dokumentacji projektowo – kosztorysowej kanalizacji sanitarnej dla gminy Opoczno wraz z niezbędnymi pozwoleniami budowlanymi. Dopiero w dniu 18 grudnia 2008 r. wykonawca przekazał tylko „Projekt kanalizacji sanitarnej dla gminy Opoczno wraz z oczyszczalnią ścieków - zlewnia Libiszów”. Terminy opracowania i dostarczenia dokumentacji przesuwano (w związku z rozszerzeniem zakresu prac, brakiem terenów pod oczyszczalnię ścieków na skutek zmian lokalizacji) na dzień 30 listopada 2007 r., 30 czerwca 2008 r., by w końcu ustalić, że opracowanie i doręczenie kompletnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej wraz z uzyskaniem pozwolenia na budowę dla każdej zlewni oddzielnie, nastąpi w terminie 4-ech miesięcy po uprawomocnieniu się decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz uzyskania prawa do dysponowania terenem.

Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla zamierzeń inwestycyjnych - budowa kanalizacji sanitarnej dla zlewni: Antoniów, Bielowice, Mroczków, Kruszewiec - Burmistrz Opoczna wydał dopiero w lipcu i w sierpniu 2008 r.

4. W Gminie Opoczno funkcjonowały dwie mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków komunalnych: w Opocznie (uruchomiona w 1974 r. i zmodernizowana w latach późniejszych o przepustowości ok. 7.500 m³ ścieków na dobę) oraz w Mroczkowie Gościńnym (uruchomiona w 1999 r. o przepustowości 255 m³ ścieków na dobę). Oczyszczalnie te nie były przystosowane do zwiększonego odbioru ścieków, a także nie spełniały wymaganych parametrów w zakresie redukcji zanieczyszczeń w odprowadzanych ściekach.

KPOŚK (aktualizacja z maja 2005 r.) określił dla aglomeracji Opoczno funkcjonowanie dwóch oczyszczalni ścieków z terminem osiągnięcia efektu ekologicznego w 2006 r.

Nakłady inwestycyjne na modernizację i budowę nowej oczyszczalni oszacowane zostały na kwotę 11.500 tys. zł.

Urząd w okresie objętym kontrolą nie zrealizował planowanych inwestycji i nie uzyskał wymaganych efektów ekologicznych dla istniejących oczyszczalni. W złożonym w tej sprawie wyjaśnieniu Pan Burmistrz podał m.in., że aglomeracja do końca 2010 r. nie osiągnie zakładanych redukcji zanieczyszczeń, bowiem modernizacja oczyszczalni ścieków w Opocznie planowana jest w latach 2010-2011, a czyszczalni ścieków wraz z kanalizacją sanitarną w Mroczkowie Gościnnym w latach 2011-2012.

5. Na budowę i modernizację oczyszczalni ścieków komunalnych, wraz z siecią kanalizacji sanitarnej, wydatkowano w latach 2006-2008 (I półrocze) ogółem 3.275 tys. zł (w 2006 r. - 3.046 tys. zł, w 2007 r. - 216 tys. zł, w I półroczu 2008 r. - 13 tys. zł). Środki własne stanowiły 1.758 tys. zł, tj. 53,7% poniesionych nakładów, środki zagraniczne w prowadzonych inwestycjach w ramach KPOŚK (1.517 tys. zł), stanowiły 46,3% poniesionych nakładów. Efektem tych nakładów było wybudowanie 8,6 km kanalizacji sanitarnej

Zdaniem NIK, przyczyną niskiego zaangażowania w realizację zadań określonych w KPOŚK były rozbieżności pomiędzy organami Gminy Opoczno a Ministrem Środowiska w zakresie ustalenia granic aglomeracji i stopnia jej skanalizowania, a także brak stosownej dokumentacji projektowo-kosztorysowej.

Przedstawiając powyższe uwagi i oceny, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- podjęcie niezwłocznych działań zmierzających do wyegzekwowania kar umownych z tytułu nie wywiązania się z warunków umowy przez autora dokumentacji projektowej oczyszczalni ścieków w Opocznie,
- przestrzeganie terminów realizacji zadań określonych w Programie,
- rzetelne sporządzanie informacji z realizacji KPOŚK.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62. ust. 1. ustawy o NIK, oczekuje od Pana Burmistrza w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią przepisu art. 61. ust. 1. ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Burmistrzowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Łodzi umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z przepisem art. 62. ust. 2. ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.